

Báste čearru Unna tjerusj

dnr M2016/02649/Nm

Till: Miljö- och energidepartementet
Från: Báste čearru och Unna tjerusj

2017-09-29

Remissvar Laponiaförvaltningen- en utvärdering

Sammanfattningsvis kan sägas att samebyarna Báste čearru och Unna tjerusj är positiva till den nya förvaltningsmodell som Laponiatjuottjudus innebär. Vi anser att denna förvaltning, med de parter som ingår i den, ska fortsätta utifrån de intentioner som Laponiatjuottjudusplána bygger på. Vi anser att den nya modellen säkerställer samiskt inflytande över området på ett sätt som ej tidigare gjorts i svensk förvaltning. Vi instämmer i utvärderingens konklusion om att Laponiatjuottjudus stärker och bygger kunskap om renskötseln och den samiska kulturen inom förvaltningsorganisationen.

Samebyarna Báste čearru och Unna tjerusj är mycket tillfredsställda med att Laponiatjuottjudus inneburit att renskötselrätten i Laponia åter normaliserats. Vi är även tillfreds med den samiska majoriteten i Laponiatjuottjudus, något som enligt oss är en självklarhet då världsarvsstatusen bygger på samisk kultur och renskötsel på våra marker.

Samebyarna Báste čearru och Unna tjerusj är också väldigt positiva till de nya metoder som Laponiatjuottjudus arbetar efter. Vi ser positivt på att renskötselns traditionella kunskap, árbediehtu, används i en modern förvaltningskontext med flera parter. Detta är en styrka för Laponiatjuottjudus och dess värden. Järvprojektet och arbetet med Sjávnja är konkreta exempel på att det lyckats.

Konsensus har visat sig vara en bra modell som skapar stabilitet och långsiktighet i beslut. Denna beslutsform är nära den traditionella samiska formen att fatta beslut. När enighet mellan alla parter ska uppnås finns inte möjligheten att köra över den med olika uppfattning, utan man måste försöka förstå varandra tills man kan hitta lösning som alla kan känna sig bekväma med. Även om konsensusbesluten kan ta längre tid anser vi att besluten då de väl fattas är bättre underbyggda och bärs upp av ett gemensamt ansvar.

Rádedibme och searvelatnja utgör förutom metoder, också filosofier som färgar Laponiatjuottjudus arbete. Även rádedibme är något som vi i samebyarna använder i vardagen, då allas kunskaper, synpunkter och erfarenheter behövs för att komma framåt i en fråga. Searvelatnja-principen innebär en arena där alla blir sedda och kan delta utifrån sina förutsättningar och där gemensamt lärande blir till nytta för alla genom sin mångfald.

Samebyarna erfar att Laponiatjuottjudus ger ett mervärde i att vi fått ett bättre samarbete med framförallt kommunen och länsstyrelsen. Laponiaprocessen samt den nya förvaltningen har

bidragit till en ökad respekt och förståelse för renskötseln. Från samebyarnas horisont upplever vi dock att satsningen på utvecklandet av renskötseln varit eftersatt, vilket också lyfts i utvärderingen. Då renskötseln är en avgörande del i Laponias värden bör även staten medverka till att förvaltningen aktivt kan verka för renskötseln och dess utveckling.

Vi påpekar i enlighet med utvärderingen om att Laponia bara utgör delar av samebyarnas totala marker och att verksamheter i angränsande områden påverkar renskötseln även inom Laponia. Därför måste ett skydd av en levande renskötsel innebära att renskötseln måste förstås och värderas utifrån ett större sammanhang. Intrång utanför Laponias gränser kan därför utgöra ett hot mot Laponias värden. Báste čearru och Unna tjerusj oroas av bland annat det ökade fria friluftslivet som innebär störningar för renskötsel och skyddad natur, ofta i känsliga perioder och områden. Vi observerar även att inte Laponias gränser respekteras av fritidsåkare med terrängfordon, varken under barmark eller snöperioder.

Avslutningsvis håller samebyarna med utvärderingen om att den nya förvaltningen ger bättre förutsättningar för bevarandet av världsarvet och dess värden. En förvaltning av denna typ ger större möjlighet för lokal påverkan, inte minst för samebyarna och dess medlemmar. Detta skapar i sin tur engagemang och ansvarskänsla för världsarvet, vilket har visat sig i det praktiska arbetet från samebyarnas sida. Báste čearru och Unna tjerusj har för avsikt att fortsätta förvalta Laponia, ett område som vi och våra förfäder förvaltad i generationer.

Per-Gustav Nutti

Kjell-Åke Pittsa

Ordförande
Báste čearru

Ordförande
Unna tjerusj